

АНАЛІЗ РЕГУЛЯТОРНОГО ВПЛИВУ
до проєкту постанови правління Пенсійного фонду України “Про внесення
змін до постанови правління Пенсійного фонду України від 19 грудня
2003 року № 21-2”

I. Визначення проблеми

Законом України від 10 жовтня 2024 року № 4017-IX “Про внесення змін до деяких законодавчих актів у зв’язку з прийняттям Закону України “Про адміністративну процедуру” (далі – далі Закон 4017) внесено зміни до статті 106 Закону України “Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”, якими передбачено, що Порядок розгляду виконавчими органами Пенсійного фонду скарг на рішення про накладення штрафу та нарахування пені затверджується правлінням Пенсійного фонду за погодженням із центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері соціального захисту населення, відповідно до Закону України “Про адміністративну процедуру” та з урахуванням особливостей, визначених цим Законом.

Відповідно до статті 79 Закону України “Про адміністративну процедуру” суб’єктом розгляду скарги є адміністративний орган вищого рівня. Разом з тим Законом можуть бути встановлені особливості адміністративного провадження для окремих категорій адміністративних справ. Такі особливості повинні відповідати принципам адміністративної процедури, визначеним Законом України “Про адміністративну процедуру”.

Особливості адміністративного провадження для окремих категорій адміністративних справ з урахуванням підпункту 3 пункту 15 Закону 4017 встановлено Законом України “Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”, яким передбачено, що страхувальники, застраховані особи, пенсіонери, члени їхніх сімей мають право на оскарження рішень, дій (бездіяльності) виконавчих органів Пенсійного фонду та їх посадових осіб в адміністративному порядку у порядку підлеглості до керівника виконавчого органу Пенсійного фонду, посадовою особою якого винесено оскаржуване рішення, вчинено дії (бездіяльність), а в разі відмови у задоволенні скарги – до органу Пенсійного фонду вищого рівня та/або до адміністративного суду.

За таких обставин з урахуванням вимог абзацу третього пункту 2 постанови Кабінету Міністрів України від 28 грудня 1992 року № 731 “Про затвердження Положення про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств та інших органів виконавчої влади” щодо здійснення перегляду нормативно-правових актів постала необхідність у внесенні змін до постанови правління Пенсійного фонду України від 19 грудня 2003 року № 21-2 “Про затвердження Порядку розгляду органами Пенсійного фонду України скарг на рішення про накладення штрафу, нарахування пені та заяв страхувальників при узгодженні ними вимоги про сплату недоїмки із сплати страхових внесків на

загальнообов'язкове державне пенсійне страхування", зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 20 січня 2004 року за № 81/8680 (далі – постанова 21-2).

Проект постанови правління Пенсійного фонду України "Про внесення змін до постанови правління Пенсійного фонду України від 19 грудня 2003 року № 21-2" (далі – проект акта) розроблений Пенсійним фондом України з метою приведення постанови 21-2 у відповідність до Закону України "Про адміністративну процедуру" та Закону 4017.

Врегулювання зазначених проблемних питань не може бути здійснено за допомогою:

ринкових механізмів, оскільки такі питання регулюються виключно нормативно-правовими актами;

діючих регуляторних актів, оскільки чинним законодавством порушені питання не вирішені.

Оптимальним шляхом вирішення зазначених проблем є прийняття проекту акта.

Основні групи (підгрупи), на які проблема справляє вплив:

Групи (підгрупи)	Так	Ні
Громадяни	-	-
Держава	X	-
Суб'єкти господарювання,	X	-
у тому числі суб'єкти малого підприємництва	X	-

II. Цілі державного регулювання

Основна ціль державного регулювання, яку буде досягнуто завдяки прийняттю запропонованого регуляторного акта, є перегляд постанови 21-2 з метою її приведення у відповідність до норм чинного законодавства шляхом дотримання адміністративної процедури під час розгляду органами Пенсійного фонду України скарг на рішення про накладення штрафу, нарахування пені за порушення сплати страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування, а також уточнення вертикалі оскарження зазначених рішень з урахуванням Закону 4017.

III. Визначення та оцінка альтернативних способів досягнення цілей

1. Визначення альтернативних способів

Вид альтернативи	Опис альтернативи
Альтернатива 1	Прийняття проекту є обґрунтованим та ефективним способом досягнення цілей, оскільки забезпечить

Прийняти запропонований проєкт	дотримання принципів адміністративної процедури.
Альтернатива 2 Залишити чинну норму законодавства без змін	У разі залишення ситуації без змін досягнення визначених цілей неможливе, чинна постанова 21-2 не враховуватиме вимоги законодавства, зокрема, Закону України “Про адміністративну процедуру” та Закону 4017.

2. Оцінка вибраних альтернативних способів досягнення цілей

Оцінка впливу на сферу інтересів держави

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1 Прийняти запропонований проєкт	Високі. Якісне та своєчасне виконання функцій, покладених на Пенсійний фонд України та його територіальні органи щодо розгляду скарг на рішення про нарахування пені та накладення фінансових санкцій / штрафів з урахуванням принципів адміністративної процедури.	Впровадження вимог регуляторного акта не потребує додаткових витрат з бюджету.
Альтернатива 2 Залишити чинну норму законодавства без змін	Відсутні.	Відсутність врегулювання адміністративної процедури оскарження зумовить таке оскарження в судовому порядку. Додаткові витрати складатимуться з судових витрат (судового збору та витрат, пов'язаних з розглядом справи).

Оцінка впливу на сферу інтересів громадян

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1	Відсутні	Відсутні

Прийняти запропонований проєкт		
Альтернатива 2 Залишити чинну норму законодавства без змін	Відсутні	Відсутні

Оцінка впливу на сферу інтересів суб'єктів господарювання

Показник	Великі	Середні	Малі	Мікро	Разом
Кількість суб'єктів господарювання, що підпадають під дію регулювання, одиниць*	512	14 296	44 511	1 853 874	1 913 193
Питома вага групи у загальній кількості, відсотків	0,0	0,8	2,2	97,0	100

*Інформація взята з офіційної сторінки Державної служби статистики України “Кількість діючих суб'єктів господарювання за видами економічної діяльності з розподілом за кількістю найманих працівників за 2023 рік”.

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1 Прийняти запропонований проєкт	Реалізація норм чинного законодавства щодо розгляду скарг на рішення про накладення штрафу, нарахування пені відповідно до Закону України “Про адміністративну процедуру”.	Відсутні
Альтернатива 2 Залишити чинну норму законодавства без змін	Відсутні: ситуація залишиться без змін.	Відсутність врегулювання адміністративної процедури оскарження зумовить таке оскарження в судовому порядку. Додаткові витрати складатимуться з судових витрат (судового збору та витрат, пов'язаних

		з розглядом справи).
--	--	----------------------

Чинним законодавством визначено право страхувальників на оскарження рішень про нарахування пені та накладення фінансових санкцій, передбачених частиною дев'ятою статті 106 Закону України “Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”, скарг банків на рішення про накладення фінансових санкцій, передбачених частиною десятою статті 106 зазначеного Закону, та банків, організацій, які здійснюють виплату і доставку пенсій, на рішення про накладення штрафів, передбачених частиною одинадцятою статті 106 Закону України “Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”.

Норма чинного законодавства щодо права на оскарження в проєкті акта враховує вимоги Закону України “Про адміністративну процедуру”.

Варто враховувати, що із загальної кількості страхувальників фінансові санкції протягом 2024 року застосовано щодо 40 суб’єктів господарювання, АТ “Укрпошти” та 1 уповноваженого банку, які сплачено в установленому законодавством порядку.

За таких обставин згідно з додатком 2 до Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 11 березня 2004 року № 308, витрати для усіх категорій страхувальників, банків та організації, яка здійснює виплату і доставку пенсій, будуть відсутні.

Сумарні витрати за альтернативами	Сума витрат, гривень
Альтернатива 1 Прийняти запропонований проєкт	0
Альтернатива 2 Залишити чинну норму законодавства без змін	0

IV. Вибір найбільш оптимального альтернативного способу досягнення цілей

Рейтинг результативності (досягнення цілей під час вирішення проблеми)	Бал результативності (за чотирибальною системою оцінки)	Коментарі щодо присвоєння відповідного балу
Альтернатива 1 Прийняти запропонований проєкт	4	Дасть змогу досягнути поставлених цілей державного регулювання з відсутністю додаткових витрат з боку держави.
Альтернатива 2	1	Збереження чинного регулювання не дає

Залишити чинну норму законодавства без змін		змоги досягнути поставлених цілей державного регулювання (проблема продовжує існувати).
---	--	---

Рейтинг результативності	Вигоди (підсумок)	Витрати (підсумок)	Обґрунтування відповідного місця альтернативи у рейтингу
Альтернатива 1 Прийняти запропонований проєкт	Для держави: приведення відомчих актів у відповідність до законодавства. Для застрахованих осіб: відсутні. Для суб'єктів господарювання: визначення порядку оскарження з дотриманням принципів адміністративної процедури.	Для держави: відсутні. Для застрахованих осіб: відсутні. Для суб'єктів господарювання: наявні.	Така альтернатива передбачатиме вирішення проблеми, зазначеної в розділі I цього Аналізу регуляторного впливу, та дозволить досягти цілей державного регулювання, передбачених у розділі II цього Аналізу регуляторного впливу.
Альтернатива 2 Залишити чинну норму законодавства без змін	Для держави: відсутні. Для застрахованих осіб: відсутні. Для суб'єктів господарювання: відсутні.	Для держави: неможливість приведення відомчих нормативно-правових актів у відповідність до Закону України “Про адміністративну процедуру” та Закону 4017.	Зазначена альтернатива не забезпечує досягнення цілей державного регулювання, передбачених у розділі II цього Аналізу.

		Для застрахованих осіб: відсутні. Для суб'єктів господарювання: наявні, юридична невизначеність порядку звернення зі скаргами на рішення про накладення штрафу, нарахування пені з урахуванням принципів адміністративної процедури.	
--	--	--	--

Рейтинг	Аргументи щодо переваги обраної альтернативи / причини відмови від альтернативи	Оцінка ризику зовнішніх чинників на дію запропонованого регуляторного акта
Альтернатива 1 Прийняти запропонований проєкт	Така альтернатива є найбільш оптимальною, оскільки прийняття проєкту акта дозволить вирішити проблему, зазначену в розділі I цього Аналізу регуляторного впливу, та дозволить досягти цілі державного регулювання, передбаченої у розділі II цього Аналізу регуляторного впливу.	Відсутні.
Альтернатива 2	Переваги відсутні.	Відсутні.

Залишити чинну норму законодавства без змін	У разі залишення ситуації без змін досягнення зазначених цілей неможливе.	
---	---	--

V. Механізми та заходи, які забезпечать розв'язання визначеної проблеми

1. Механізми дії регуляторного акта.

Основним механізмом для розв'язання визначеної проблеми є прийняття проєкту акта та фактична реалізація його положень.

Запропонований проєкт акта передбачає процедуру подання та розгляду органами Пенсійного фонду України скарг страхувальників при оскарженні рішень про нарахування пені та накладення фінансових санкцій, скарг банків на рішення про накладення фінансових санкцій та банків і організацій, які здійснюють виплату і доставку пенсій, на рішення про накладення штрафів.

2. Організаційні заходи впровадження регуляторного акта в дію.

Для впровадження цього регуляторного акта необхідно забезпечити інформування громадськості про вимоги регуляторного акта шляхом його оприлюднення в засобах масової інформації.

Впровадження цього регуляторного акта дасть визначеність процедури оскарження рішень органів Пенсійного фонду України про нарахування пені та накладення фінансових санкцій / штрафів.

Заходи, які необхідно здійснити суб'єктам господарювання: ознайомитися з вимогами регулювання (пошук регуляторного акта в мережі Інтернет та його опрацювання).

Ризику впливу зовнішніх факторів на дію регуляторного акта немає.

Досягнення цілей не передбачає додаткових організаційних заходів.

Прийняття проєкту не призведе до неочікуваних результатів і не потребує додаткових витрат з державного бюджету.

Після прийняття цього регуляторного акта не виникне необхідність перегляду та внесення змін до нормативно-правових актів.

VI. Оцінка виконання вимог регуляторного акта залежно від ресурсів, якими розпоряджаються органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування, фізичні та юридичні особи, які повинні проваджувати або виконувати ці вимоги

Реалізація регуляторного акта не потребуватиме додаткових бюджетних витрат і ресурсів на адміністрування регулювання органами виконавчої влади.

Прийняття регуляторного акта не призведе до неочікуваних результатів і не потребує додаткових витрат з державного бюджету.

Державне регулювання не передбачає утворення нового державного органу (або нового структурного підрозділу діючого органу). Відповідно розрахунок витрат на виконання вимог регуляторного акта для органів виконавчої влади чи органів місцевого самоврядування згідно з додатком 3 до Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта не проводився.

Бюджетні витрати, пов'язані з реалізацією акта, відсутні.

У межах цього Аналізу регуляторного впливу також проведено розрахунок витрат суб'єктів малого підприємництва (М-Тест) згідно з додатком 4 до Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта, оскільки питома вага суб'єктів малого підприємництва (малих та мікропідприємств разом) у загальній кількості суб'єктів господарювання, на яких поширюється регулювання, перевищує 10 відсотків.

VII. Обґрунтування запропонованого строку дії регуляторного акта

Строк дії регуляторного акта пропонується не обмежувати у часі.

Регуляторний акт діятиме з моменту набрання ним чинності.

VIII. Визначення показників результативності дії регуляторного акта

Основними показниками результативності регуляторного акта є:

1. Кількість суб'єктів господарювання, на яких поширюється дія акта, не обмежується.

2. Розмір коштів і часу, що витрачаються суб'єктами господарювання з основних положень проєкту акта.

За попередніми розрахунками одному суб'єкту господарювання необхідно витратити:

час – дві години на ознайомлення з вимогами регуляторного акта та навчання / підвищення кваліфікації персоналу;

кошти – 96,00 грн на одного суб'єкта малого підприємництва.

3. Рівень поінформованості суб'єктів господарювання з основних положень акта – високий, що забезпечується офіційним оприлюдненням акта на офіційному вебсайті Пенсійного фонду України. Після його прийняття буде оприлюднений також відповідно до вимог чинного законодавства.

IX. Визначення заходів, за допомогою яких здійснюватиметься відстеження результативності дії регуляторного акта

Пенсійний фонд України буде здійснювати базове, повторне та періодичне відстеження результативності регуляторного акта шляхом аналізу статистичних даних у строки, встановлені статтею 10 Закону України “Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності”.

Базове відстеження результативності здійснюватиметься після набрання чинності цим регуляторним актом, але не пізніше дня, з якого починається проведення повторного відстеження результативності цього акта.

Повторне відстеження результативності регуляторного акта здійснюється через рік з дня набрання ним чинності, але не пізніше двох років після набрання ним чинності.

Періодичне відстеження результативності регуляторного акта здійснюється раз на три роки починаючи з дня виконання заходів з повторного відстеження.

У разі виявлення не врегульованих та проблемних питань під час проведення аналізу показників дії цього акта ці питання будуть вирішені шляхом внесення відповідних змін.

**Голова правління
Пенсійного фонду України**

Євгеній КАПІНУС

Додаток 2

до Аналізу регуляторного впливу до проекту постанови правління Пенсійного фонду України “Про внесення змін до постанови правління Пенсійного фонду України від 19 грудня 2003 року № 21-2”

ТЕСТ

малого підприємництва (М-Тест)

1. Консультації з представниками мікро- та малого підприємництва щодо оцінки впливу регулювання

Консультації щодо визначення впливу запропонованого регулювання на суб'єктів малого підприємництва та визначення детального переліку процедур, виконання яких необхідно для здійснення регулювання, проведено розробником у період з 24 грудня 2024 року по 24 січня 2025 року.

Порядковий номер	Вид консультації (публічні консультації прямі (круглі столи, наради, робочі зустрічі тощо), інтернет-консультації прямі (інтернет-форуми, соціальні мережі тощо), запити (до підприємців, експертів, науковців тощо)	Кількість учасників консультацій, осіб	Основні результати консультацій (опис)
1	Інтернет-консультації, робочі зустрічі в онлайн форматі	8500	Обговорення пропозицій до проекту акта

2. Вимірювання впливу регулювання на суб'єктів малого підприємництва (мікро- та малі):

загальна кількість суб'єктів малого підприємництва, на яких може поширитися регулювання: 1 899 385 (одиниць), у тому числі малого підприємництва 44 511 (одиниць) та мікропідприємництва 1 853 874 (одиниць); питома вага суб'єктів малого підприємництва у загальній кількості суб'єктів господарювання, на яких проблема справляє вплив 99,2 % (відповідно до таблиці “Оцінка впливу на сферу інтересів суб'єктів господарювання” додатка 1 до Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта).

Варто враховувати, що із загальної кількості страхувальників фінансові санкції протягом 2024 року застосовано щодо 40 суб'єктів господарювання, які сплачено в установленому законодавством порядку.

За таких обставин вимоги щодо регулювання та, відповідно, витрати у всіх суб'єктів малого підприємництва будуть відсутні.

3. Розрахунок витрат суб'єктів малого підприємництва на виконання вимог регулювання

Порядковий номер	Найменування оцінки	У перший рік (стартовий рік впровадження регулювання)	Періодичні (за наступний рік)	Витрати за п'ять років
Оцінка "прямих" витрат суб'єктів малого підприємництва на виконання регулювання				
1	Придбання необхідного обладнання (пристроїв, машин, механізмів) Формула: <i>кількість необхідних одиниць обладнання X вартість одиниці</i>	0	0	0
2	Процедури перевірки та/або постановки на відповідний облік у визначеному органі державної влади чи місцевого самоврядування Формула: <i>прямі витрати на процедури перевірки (проведення первинного обстеження) в органі державної влади + витрати часу на процедуру обліку (на одиницю обладнання) X вартість часу суб'єкта малого підприємництва (заробітна плата) X оціночна кількість процедур обліку за рік X кількість необхідних одиниць обладнання одному суб'єкту малого підприємництва</i>	0	0	0
3	Процедури експлуатації обладнання (експлуатаційні витрати – витратні матеріали) Формула: <i>оцінка витрат на експлуатацію обладнання (витратні матеріали та ресурси на одиницю обладнання на рік) X кількість необхідних одиниць обладнання одному суб'єкту малого підприємництва</i>	0	0	0
4	Процедури обслуговування обладнання (технічне обслуговування) Формула: <i>оцінка вартості процедури обслуговування обладнання (на одиницю обладнання) X кількість процедур технічного обслуговування на рік на одиницю обладнання X кількість необхідних одиниць</i>	0	0	0

	обладнання одному суб'єкту малого підприємництва			
5	Інші процедури (уточнити)	0	0	0
6	Разом, гривень Формула: (сума рядків 1 + 2 + 3 + 4 + 5)	0	0	0
7	Кількість суб'єктів господарювання, що повинні виконати вимоги регулювання, одиниць	0		
8	Сумарно, гривень Формула: відповідний стовпчик "разом" X кількість суб'єктів малого підприємництва, що повинні виконати вимоги регулювання (рядок 6 $\times$ рядок 7)	0	0	0
Оцінка вартості адміністративних процедур суб'єктів малого підприємництва щодо виконання регулювання та звітування				
9	Процедури отримання первинної інформації про вимоги регулювання: пошук тексту нормативно-правового акта в мережі Інтернет. Формула: витрати часу на отримання інформації про регулювання X вартість часу суб'єкта малого підприємництва (заробітна плата)	96,00 (48,00 x 2 год)	0	96,00 (48,00 x 2 год)
10	Процедури організації виконання вимог регулювання (нові процедури регуляторним актом не передбачено) Формула: витрати часу на розроблення та організацію внутрішніх для суб'єкта господарювання процедур впровадження вимог регулювання	0	0	0
11	Процедури офіційного звітування: Формула: витрати часу на отримання інформації про порядок звітування щодо регулювання, отримання необхідних форм та визначення органу, що приймає звіти та місця звітності + витрати часу на заповнення звітних форм + витрати часу на передачу звітних форм (окремо за засобами передачі інформації з оцінкою	0	0	0

	кількості суб'єктів, що користуються формами засобів – окремо електронна звітність, звітність до органу, поштовим зв'язком тощо) + оцінка витрат часу на корегування (оцінка природного рівня помилок)) X вартість часу суб'єкта малого підприємництва (заробітна плата) X оціночна кількість оригінальних звітів X кількість періодів звітності за рік			
12	Процедури щодо забезпечення процесу перевірок Формула: витрати часу на забезпечення процесу перевірок з боку контролюючих органів X вартість часу суб'єкта малого підприємництва (заробітна плата) X оціночна кількість перевірок за рік	0	0	0
13	Інші процедури (уточнити):	0	0	0
14	Разом, гривень Формула: (сума рядків 9 + 10 + 11 + 12 + 13)	96,00	0	96,00
15	Кількість суб'єктів малого підприємництва, що повинні виконати вимоги регулювання, одиниць	0		
16	Сумарно, гривень Формула: відповідний стовпчик "разом" X кількість суб'єктів малого підприємництва, що повинні виконати вимоги регулювання (рядок 14 X рядок 15)	0	0	0

Бюджетні витрати на адміністрування регулювання суб'єктів малого підприємництва

Державне регулювання не передбачає утворення нового державного органу (або нового структурного підрозділу діючого органу). Реалізація положень регуляторного акта буде здійснюватися державними службовцями відповідно до посадових обов'язків та не потребує додаткових витрат з державного бюджету.

4. Розрахунок сумарних витрат суб'єктів малого підприємництва, що виникають на виконання вимог регулювання.

Порядковий номер	Показник	Перший рік регулювання (стартовий), гривень	За п'ять років, гривень
1	Оцінка "прямих" витрат суб'єктів малого підприємництва на виконання регулювання	0	0
2	Оцінка вартості адміністративних процедур для суб'єктів малого підприємництва щодо виконання регулювання та звітування	0	0
3	Сумарні витрати малого підприємництва на виконання запланованого регулювання	0	0
4	Бюджетні витрати на адміністрування регулювання суб'єктів малого підприємництва	0	0
5	Сумарні витрати на виконання запланованого регулювання	0	0

5. Розроблення корегуючих (пом'якшувальних) заходів для малого підприємництва щодо запропонованого регулювання.

На основі оцінки сумарних витрат малого підприємництва на виконання запланованого регулювання (за перший рік регулювання та за п'ять років) розроблення корегуючих (пом'якшувальних) заходів для малого підприємництва щодо запропонованого регулювання не передбачається.
